

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Vзаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dilduza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbanov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari	388
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida)	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махмадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшоҳ Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Раҳмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуродов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektini sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abidinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlarini.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромовна Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida)	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

FISKAL SIYOSAT VA SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY MASALALARI

Isroilov Bohodir Ibragimovich

I. f.d, professor

To'rayev Alijon Akmal o'g'li

Mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya: Iqtisodiy o'sishni ta'minlashda davlatning fiskal siyosati optimalligi muhim ahamiyatga ega. Maqolada mualliflar fiskal siyosat va uning soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishdagi ahamiyati tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: davlat, soliq to'lovchilar, fiskal siyosat, iqtisodiy o'sish, budjet daromadlari.

Abstract: Optimum state fiscal policy is important in ensuring economic growth. In the article, the authors analyzed the fiscal policy and its importance in regulating the activities of taxpayers.

Key words: state, taxpayers, fiscal policy, economic growth, budget revenues.

Аннотация: Оптимальная государственная фискальная политика важна для обеспечения экономического роста. В статье авторы проанализировали фискальную политику и ее значение в регулировании деятельности налогоплательщиков.

Ключевые слова: государство, налогоплательщики, фискальная политика, экономический рост, доходы бюджета.

KIRISH

Ma'lumki, soliq aniq maqsadga qaratilgan moliyaviy siyosat bo'lishi bilan birgalikda yalpi milliy mahsulotning bir qismini qayta taqsimlaydi. Ushbu qayta taqsimlash tamoyili iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishini o'zgartirishda, aholini ijtimoiy himoyalash kafolatini ta'minlashda bevosita ishtirok etadi. Shu sababli soliq tizimining eng muhim vazifasi sifatida "ishlab chiqarishni rivojlantirishga, moddiy xom ashyo, tabiiy, moliyaviy va mehnat resurslaridan, to'plangan mol-mulkdan samarali foydalanishga rag'batlantiruvchi ta'sir ko'rsatishdir" deb, e'tirof etiladi¹.

Soliq to'lovchi va davlat o'rtasidagi pul munosabatlarini chuqur o'rganish, ularni to'g'ri tashkil qilishni ta'minlash soliq tizimining mohiyati hisoblanadi. Soliq munosabati ishtirokchilarining iqtisodiy manfaatlarini inobatga olish va ular manfaatlarini mustarakligini ta'minlash ushbu munosabatlarni to'g'ri tashkil etish hisoblanadi. Taraf-lar manfaatlarini mustarakligini ta'minlash uchun esa klassik va umume'tirof etilgan soliqqa tortish tamoyillariga amal qilish zarur bo'ladi.

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini barqaror o'sishini ta'minlashda iqtisodiy siyosatning tarkibiy qismi bo'lgan fiskal siyosatining ahamiyatini alohida e'tirof etish lozim.

O'zbekiston Respublikasida belgilangan fiskal strategiya va fiskal siyosati asosiy yo'nalishlari sifatida:

- budjet tushumlari to'liqligini ta'minlash, ish haqi va unga tenglashtirilgan to'lovlar, pensiya va nafaqalarni o'z vaqtida va to'liq moliyalashtirish hamda aholining kambag'al qatlamini qo'llab-quvvatlash;
- iqtisodiyotning raqobatbardoshligini, investitsiyaviy jozibadorlikni va ishbilarmonlik faolligini rag'batlantirishga qaratilgan soliq siyosati islohotlarini davom ettirish;
- Davlat budjeti xarajatlarining samaradorligi va natijadorligini oshirish;
- Davlat qarzi barqarorligini ta'minlash va fiskal tavakkalchiliklarni boshqarish;
- vazirlik va idoralarning barcha budjetdan tashqari hisoblarini qamrab olish orqali konsolidatsiyalashgan budjet to'liqligini ta'minlash;

1 I. A. Karimov. O'zbekiston buyuk kelajak sari".—T.:O'zbekiston, 359-bet.

- budget barqarorligini ta'minlash, jumladan, o'rta muddatli istiqbolda konsolidatsiyalashgan budget taqchilligini YIMga nisbatan 2 foizgacha pasaytirish belgilangan².

Ushbu vazifalar samarali ijrosi mamlakat iqtisodiy barqarorligi va budget hamda aholi daromadlarini o'sishini ta'minlaga xizmat qiladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Davlat fiskal siyosati va uni ta'minlashda soliq munosabatlarini roli xususida olimlar tomonidan ko'plab tadqiqotlar amalga oshirilgan. Mavzuga oid tadqiqotlar bugun ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan. S. Ya. Bojenok, Ye. P. Antipova, A. Yu. Smagina, I. I. Kucherovalar soliq majburiyatlari hamda uni fiskal siyosat ijrosini ta'minlashdagi ahamiyatiga baho bergan.

J. Zaynalov, T. Malikov, N. Xaydarov, Sh. Toshmatov, E. Gadoyev, B. Toshmurodova, J. O'rmonov kabi olimlar soliqlarni iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli xususida tadqiqotlar olib borishgan. Lekin iqtisodiy jarayonlarni chuqurlashishi va iqtisodiyotlarning globalashuvi mazkur mavzudagi tadqiqotlar uzluksiz bo'lishini talab etmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mavzuga oid tadqiqotlarimizda o'rganilgan masalalar ahamiyati va izlanishlar natijalarini asoslashda analiz, mantiqiy fikrlash, sintez, taqqoslash va guruhlash kabi tadqiqot usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Davlatning paydo bo'lishi bilan davlat xarajatlarini moliyalashtirishning asosiy manbasi sifatida soliqlarni yuzaga kelishiga sabab bo'ldi. Kishilik jamiyati va davlatchilikning rivojlanishi soliq munosabatlarini rivojlantirishni talab etadi. Natijada davlat iqtisodiy siyosatning muhim qismi bo'lgan fiskal siyosatni shakllantirishi va uni muntazam takomillashtirib borish zaruriyatiga duch keldi. Ushbu zaruriyat olimlar va amaliyotchilarni fiskal siyosatni tadqiq etish hamda uni takomillashtirishga oid tadqiqotlarga yo'naltirdi. Fiskal siyosat qadimiy xususiyatga ega bo'lsa-da, hamon mazkur masalaga turlicha yondashuvlar mavjud.

T. Malikov, P. Jalilovlar fikricha "fiskal siyosat -bir tomondan, budget daromadlarini (oqilona) shakllantirish, ikkinchi tomondan, budget xarajatlarini (samarali) sarflash bilan bog'liq. Shuningdek, fiskal siyosat ikkita siyosat (budget va soliq) lar turidan iborat"³ bo'ladi. V. Kashin, I. Merzlyakovlar davlat fiskal siyosatiga "iqtisodiyotga ta'sir o'tkazish maqsadida soliqlar va Hukumat xarajatlarini boshqarishdir. Fiskal siyosat mexanizmi shunga asoslanganki, soliq yig'imlari va davlat xarajatlari hajmining o'zgarishi yalpi talabga va o'z-o'zidan, YaMM, bandlik va baho darajasiga ta'sir ko'rsatadi"⁴, mazmunida ta'rif beradi.

Shuningdek, ushbu atamaga "davlatning fiskal siyosati – davlat umumiy siyosatining muhim qismidir. O'z mohiyatiga ko'ra, bozor munosabatlari sharoitida, aynan fiskal siyosat iqtisodiyot rivojlanishining yo'nalishi va sur'atlarini belgilaydi. Agar iqtisodiyot rivoji oqsaydigan bo'lsa, birinchi navbatda, davlat fiskal siyosatining asosi bo'lmish soliq tizimini tahlil qilish lozim", degan qarash ham mavjud⁵.

Rasmiy manbalarda esa fiskal siyosatga qisqa mazmunda "fiskal siyosat – bu davlatning soliq solish va budget xarajatlari sohasidagi iqtisodiyotni tartibga solish maqsadida olib boradigan siyosatidir"⁶ mazmundagi ta'rif berilgan.

Yuqorida keltirilgan ta'riflar turli tuman bo'lsa-da, lekin fiskal siyosatning mazmunini o'zida to'liq ifoda etmaydi. Ayrim atamalar mazmun jihatdan yaqin bo'lsa-da, ta'riflarda mazmunan bir-birini takrorlovchi iboralar qo'llanilgan. Fuqarolar uchun budgetda berilgan ta'rifda "fiskal siyosat" iqtisodiyotni tartibga solish siyosat, deb alohida baholaydi. Holbuki, fiskal siyosati davlat iqtisodiy siyosatining tarkibi hisoblanadi.

Yuridik ensiklopediyada esa fiskal siyosatga "-hukumatning soliqqa tortish, davlat xarajatlari, davlat budjeti, aholini bandligini ta'minlash va mamlakatning iqtisodiy muammolarni hal qilishga qaratilgan faoliyatidir"⁷, deb ta'rif berilgan.

S. Allayarovning fikricha: "Fiskal siyosat – davlatning budgetga soliqlar, yig'imlar, ajratmalar va budgetdan tashqari fondlarga boshqa majburiy to'lovlar turlari va stavkalarini o'zgartirish orqali davlat daromadlari manbalari tarkibi orqali hamda davlat boshqaruvining barcha darajalarida davlat xarajatlari, to'lovlar, dotatsiyalar, transfertlar, subsidiyalar, maqsadli dasturlarni moliyalashtirish ko'rinishida davlatning majburiy xarajatlari hajmi va tarkibini aniqlash orqali iqtisodiyot samaradorligini oshirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga qaratilgan tadbirlari kompleksidir"⁸. S. Allayarov tomonidan fiskal siyosat elementlarini haddan ziyod o'z ta'rifida qayd

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4938-son qarori.

3 Malikov T. S., Jalilov P. T. Budget-soliq siyosati. O'quv qo'llanma – T. Akademnashr, 2011.-6-bet

4 Кашин В., Мерзляков И. Фискальная политика и оздоровление экономики России // Аудитор. –2017. № 9. С. 34-37.

5 Ибрахим М. А. Аспекты фискальной политики государства / Научный журнал "Вестник университета". –2016. –№7-8. [Электронный ресурс] – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aspekty-fiskalnoy-politikigosudarstva>.10.03.2021.

6 O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi "Fuqarolar uchun budget 2021" loyihasi. Toshkent, 2020. © UNDP, 2020 (www.uz.undp.org).

7 Юридическая энциклопедия. 2015. [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://yuridicheskaya_encyclopedia.academic.ru

8 Allayarov, S. "Implementation Of Financial Policy Optimized In The Conditions Of Economic Growth," International Finance and

etadi. Ushbu ta'rifdagi ayrim so'zlar mazmuran biri-birini takrorlaydi. Fikrimizcha, har qanday atamaning ta'rifi qisqa va uning mazmunini o'zida to'liq aks ettirishi zarur, deb hisoblaymiz.

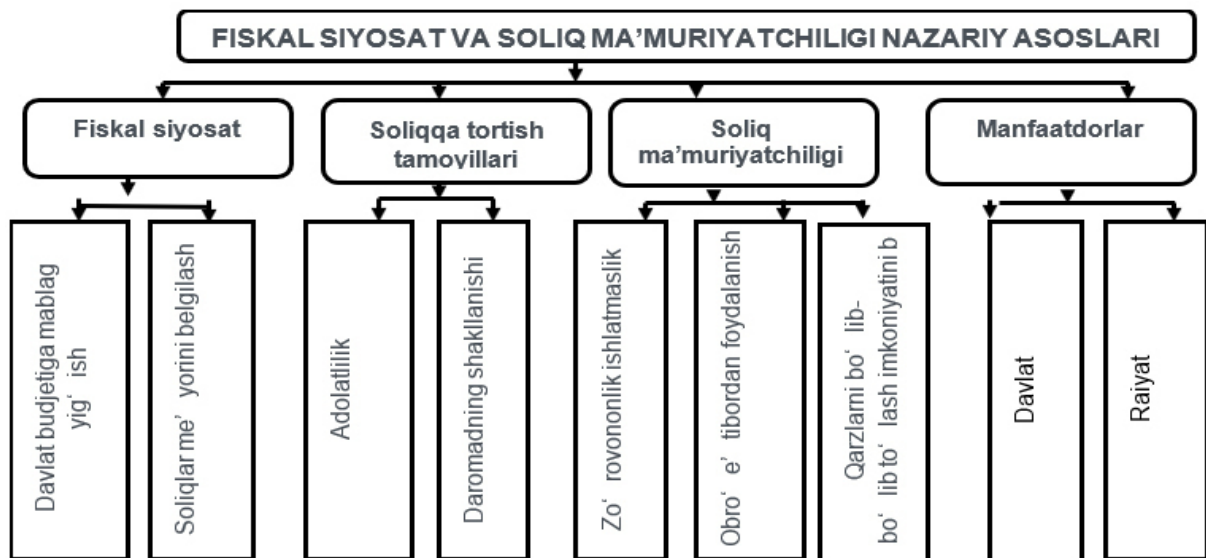
Tadqiqotlarimiz natijasida ushbu atamaga "Fiskal siyosat – davlat konsolidatsiyalashgan budjeti daromadlarini shakllantirish manbalari va xarajatlar yo'nalishlarini belgilash hamda iqtisodiyotni barqaror o'sishni rag'batlantirishga oid davlat iqtisodiy siyosati tarkibiy qismidir"⁹, mazmunida ta'rif berishni maqsadga muvofiq, deb hisobladik.

O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 25-dekabrda "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi O'RQ-657-sonli Qonuni¹⁰ va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4938-son qarori¹¹ bilan 2021–2023-yil-larga mo'ljallangan Fiskal strategiya, fiskal va soliq siyosatlarining asosiy yo'nalishlari belgilab berildi.

O'zbekiston Respublikasining 2021–2023-yillarga mo'ljallangan fiskal siyosat quyidagilarga yo'naltirilgan:

- budjet tushumlari to'liqligini ta'minlash, ish haqi va unga tenglashtirilgan to'lovlar, pensiya va nafaqalarni o'z vaqtida va to'liq moliyalashtirish hamda aholining kambag'al qatlamini qo'llab-quvvatlash;
- iqtisodiyotning raqobatbardoshligini, investitsiyaviy jozibadorlikni va ishbilarmonlik faolligini rag'batlantirishga qaratilgan soliq siyosati islohotlarini davom ettirish;
- Davlat budjeti xarajatlarining samaradorligi va natijadorligini oshirish;
- Davlat qarzi barqarorligini ta'minlash va fiskal tavakkalchiliklarni boshqarish;
- vazirlik va idoralarning barcha budjetdan tashqari hisoblarini qamrab olish orqali konsolidatsiyalashgan budjet to'liqligini ta'minlash;
- budjet barqarorligini ta'minlash, jumladan, o'rta muddatli istiqbolda konsolidatsiyalashgan budjet taqchilligini YIMga nisbatan 2 foizgacha pasaytirish.

Soliq siyosat qadimdan davlat arboblari va klassik olimlar diqqatini o'ziga jalb etib kelgan. Davlat ishlari yuritishning asosiy qonun hujjati hamda farzandlari va avlodlariga qoldirgan siyosiy vasiyatnomasi bo'lgan "Temur tuzuklari" asarida sohibqiron Amir Temur "Amr etdimki, raiyatdan mol-xiroj yig'ishda ularni og'ir ahvolga solishdan yoki mamlakatni qashshoqlikka tushib qolishidan saqlansinlar. Negaki, raiyatni xonavayron qilish (davlat) xazinasining kambag'allashuviga olib keladi. Xazinaning kamayib qolishi esa sipohning tarqalib ketishiga sabab bo'ladi. Sipohning tarqoqligi, o'z navbatida, saltanatning kuchsizlanishiga olib boradi"¹². Sohibqironning ushbu qoidasi o'zida davlat fiskal siyosat mohiyatini belgilab beruvchi quyidagi nazariy asoslar ishlab chiqilgan (1-rasm).

1-rasm: Amir Temur tomonidan ishlab chiqilgan fiskal siyosat va soliq ma'muriyatchiligi nazariy asoslari¹³

Accounting: Vol. 2020: Iss. 2, Article 7. Available at: <https://uzjournals.edu.uz/interfinance/vol2020/iss2/7>. 10.03.2021.

9 Muallif ta'rifi.

10 O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 25-dekabrda "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi O'RQ-657-sonli Qonuni.

11 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4938-son qarori.

12 A. Temur. "Temur tuzuklari", –T.: O'zbekiston. 2011 y. 143- b., 53-67-betlar.

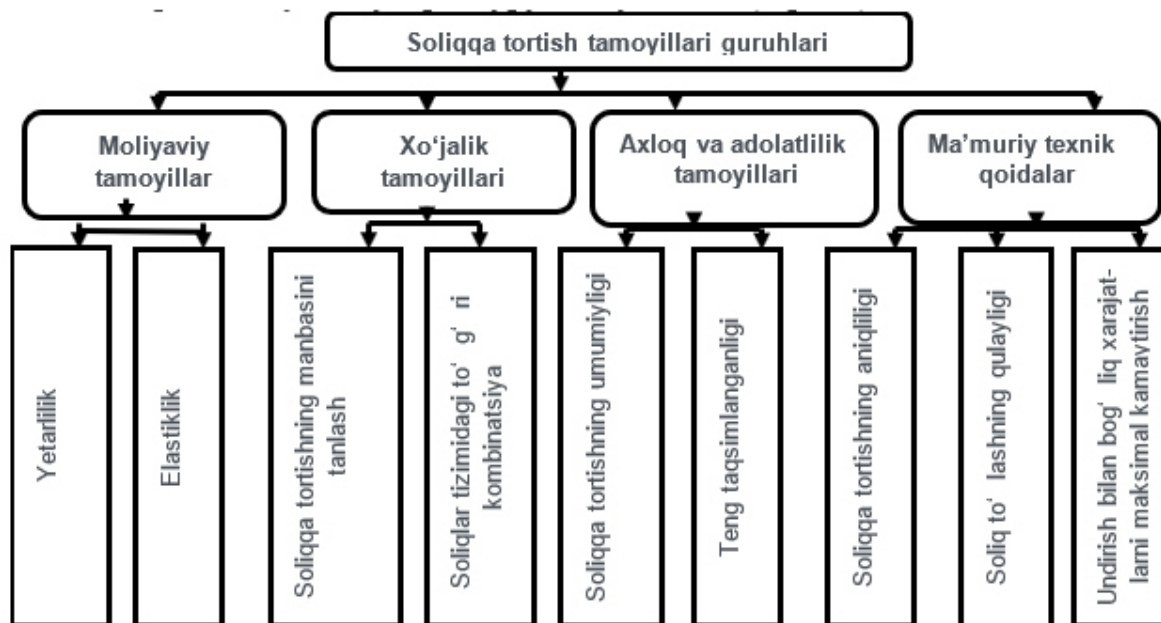
13 Muallif ishlanmasi.

Dunyo soliqqa tortish amaliyotida hozirda aynan ushbu nazariy qoidaga amal qilinadi. B. Ibragimov tomonidan sohibqiron Amir Temur bobomizning dunyo soliq siyosati, soliqqa tortish tamoyillari va soliq ma'muriyatchiligi nazariy asoslarini yaratishdagi rolini xorijiy hamda mahalliy nashrlarda chop etgan tadqiqotlari natijasida ilmiy jihatdan asoslagan¹⁴.

Shuningdek, olim tadqiqotlarda Amir Temur soliq siyosati aholidan adolatli miqdordagi soliq undirishni nazarda tutganligi hamda soliq to'lovchining o'z to'lov qudratini yo'qotib qo'yishi davlat xazinasiga doimiy miqdordagi daromad kelishiga zarar yetkazishi mumkinligini nazarda tutganligini ilmiy-nazariy jihatdan asoslab bergan. Olimning Amir Temur tomonidan yevropalik olimlardan 400 yil muqaddam soliqqa tortish nazariyasi, tamoyillari hamda soliq ma'muriyatchiligiga asos solingan degan xulosaga kelingani tahsinga loyiq¹⁵.

Soliq tizimining optimal tuzilmasini shakllantirish A. Vagnerning soliqqa tortish tamoyillariga asoslanadi. A. Vagnerning soliqqa tortish tamoyillari 9 ta bo'lib, ular 4 guruhga bo'lingan (2-rasm)¹⁶.

2-rasm: A. Vagnerning Soliq tizimining optimal tuzilmasini shakllantirish tamoyillari

Shuningdek, soliq tizimida adolatlilik tamoyilini shakllantirish bo'yicha Z. Axrorov soliq tizimi va soliqqa tortish nazariyasi rivojlanishida soliq tizimining ilg'or soliqqa tortish, soliq imtiyozlari va boshqa xususiyatlariga oid mavjud turli ilmiy qarashlarga qaramay, tenglik soliq to'lovchilar o'rtasida soliq yukini bir xil taqsimlash bilan bog'liq deya ta'kidlaydi. Shu munosabat bilan soliqlarni kim va qaysi miqdorda to'lashi har doim ham ikkita asosiy masala asosida hal qilingan. Ushbu g'oyalar asosida soliqqa tortishning adolatlilik to'lov qobiliyati mezonlari va davlat tomonidan berilgan imtiyozlar mezonlari orqali baholandi. Bu, o'z navbatida, soliqqa tortishda teng huquqlilik tushunchasiga turli yondashuvlarga olib keldi. Ayrimlar progressiv soliq solishning eng adolatli ekanligi haqida gaprisa, boshqalari esa mutanosib usulni himoya qiladi¹⁷.

Soliq mexanizmi vositasida iqtisodiyotni tartibga solish doimo olimlar va mutaxassislar e'tiborida bo'lgan voqelikdir. Shu sababli ushbu masalaga hozirda ham ko'plab murojaatlar qilinganligini kuzatish mumkin. Shuning uchun avvalo, tartibga solish atamasi va uni mazmuni to'g'risida to'xtalib o'tamiz.

"Tartibga solish" atamasining ma'nosi italyancha regola so'zidan olingan bo'lib, "qondirish, tartibga keltirish, norma, qoida, shuningdek, iqtisodiy voqeliklar va ularning munosabatlarini qo'llab-quvvatlash yoki o'zgarishini ta'minlaydigan maqsadli jarayonlar"¹⁸ degan ma'nolarini anglatadi.

14 Boburshoh Bokhodirolig Ibragimov. The role of the tax administration in increasing the efficiency of tax authorities.// South Asian Journal of Marketing & Management Research.2020, №11, pp.28-35, Ibragimov B. B. Soliq munosabatlarini tartibga solishning nazariy masalalari. // Servis, Samarqand, 2019. №3, B. -159-164. Ibragimov B. B. Tax Liabilities and its Implementation Regulation Issues. // International Journal of Progressive Sciences and Technologies (IJPSAT) ISSN: 2509-0119.© 2020 International Journals of Sciences and High Technologies.http://ijpsat.ijsht/journals.org Vol. 23 No. 2 November 2020, pp. 384-390). Ibragimov B. B. The role of the tax administration in increasing the efficiency of tax authorities. // South Asian Journal of Marketing & Management Research (SAJMMR). ISSN:2249-877X,Vol.10, Issue11, November 2020. pp.28-35.

15 Ibragimov B. B. Soliq ma'muriyatchiligi: muammo va yechimlar.//Monografiya. – T.: Noshirlik yog'dusi, 2022.–226-b.

16 Kurbanov Z. Soliq hisobi va auditining nazariy va metodologik asoslari.Diss.i.f.d.-Toshkent.2008.272 b.

17 Axrorov Z. O. Soliq tizimida adolatlilik tamoyilini shakllantirishning metodologik asoslari. //Biznes-Ekspert. 2019. 5(137)-son.

18 <https://classes.ru/all-italian/dictionary-italian-russian-universal-term-53202.htm>

Bugungi kunda soliqlar orqali tartibga solish mohiyatini asoslash bo'yicha o'z nihoyasiga yetkazilgan va hozirgi zamon talablariga bevosita javob beradigan fikrlar sayozligicha qolmoqda. Ko'pchilik olimlar soliqlar orqali tartibga solishni juda qat'iylik bilan asoslashga va ushbuni aynan normativ-me'yoriy hujjatlarni tartibga solish¹⁹, soliq siyosatini oqilona yuritish²⁰, soliqqa tortish mexanizmlaridan soliq stavkalarini pasaytirish yoki oshirish²¹ bilan bog'laydilar.

Iqtisodiy adabiyotlarda "tartibga solish" tushunchasiga va uni iqtisodiy voqelik sifatida idrok etishga taalluqli yetarli fikrlar bayon etilmagan bo'lsa-da, iqtisodiy adabiyotlarda bu borada keltirilgan ayrim nazariy qarashlarni chetlab o'tib bo'lmaydi. Kollins lug'atida "tartibga solish" tushunchasiga quyidagicha izoh beriladi:

- tartibga solish – Hukumat yoki boshqa organlar tomonidan amalga oshiriladigan ishlarni nazorat qilish yoki jamiyatning o'zini tutish usullarini nazorat qilish qoidalari;
- tartibga solish – odatda, qonun-qoidalar asosida faoliyat yoki jarayonni nazorat qilish;
- tartibga solish – jarayonlar yoki xatti-harakatlar boshqariladigan qoidalar, tamoyillar yoki holatlar²².

Ushbu masalaga nisbatan o'z fikrlarini bildirgan R. L. Miller va D. D. Van-Xuz "Tartibga solish – muayyan tartib yoki qoidalarni bo'ysunish, nazorat esa bu tekshirish maqsadlarida biror narsa, masalan, qonunlar, qarorlar, rejalar yoki kuzatishlar bajarilganligini tekshirish" deb tasdiqlaydilar²³.

Z. Axrorov fikricha, "tartibga solish" tushunchasini tizimlik risklarni birlamchi aniqlash va oldini olish barqarorligini ta'minlash maqsadlarida vakolatli davlat organlarining soliq to'lovchilar faoliyatiga ta'siri yordamida iqtisodiy va huquqiy xarakterdagi choralar, usullar, vositalar yig'indisi sifatida tushunish lozim. Bu bilan ushbu tushuncha soliq to'lovchilar faoliyatini nazorat qilishga nisbatan keng tushunchadir²⁴.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, tartibga solish – bu faoliyatni olib borishning asosiy vositasi sifatida qabul qilinishi mumkinligidan darak beradi yoki bo'lmasa ushbu tushunchaga vosita sifatida qarash va undan xo'jalik faoliyatida ehtiyoj yuzaga kelganda foydalanish mumkin ekan degan fikrni keltirib chiqarsada, bunday yondashuv "tartibga solish" tushunchasiga yoki uni tushunishda chalkashlik va tushunmovchiliklar bo'lishiga olib keladi.

Iqtisodiy taraqqiyotning turli bosqichlarida taraqqiy etgan mamlakatlarning "soliqlar orqali tartibga solish"ni tizimi to'g'risidagi tadqiqotlar natijalari tahlilidan unga ijtimoiy-iqtisodiy mazmuniga quyidagicha yondashuvlar mavjudligini ko'rish mumkin.

Bugungi kunda soliqlar orqali tartibga solish tizimi mohiyati xususidagi tadqiqotlarni o'rganish natijasida ushbu masalada yaxlit bir to'xtamga kelinmaganligini ko'rish mumkin. Ko'pchilik olimlar soliqlar orqali tartibga solishni juda qat'iylik bilan asoslashga va ushbuni aynan normativ-me'yoriy hujjatlarni tartibga solish, soliq siyosatini oqilona yuritish, soliqqa tortish mexanizmlaridan soliq stavkalarini pasaytirish yoki oshirish bilan bog'laydilar.

Ushbu qarashlarda soliq mexanizmi yordamida iqtisodiyotni tartibga solishning ma'lum bir qismini o'zida ifodalagan, deb o'ylaymiz. Chunki soliqlar orqali tartibga solish mexanizmi ko'p jihatdan soliqqa tortiladigan obyektlardan soliq to'lovchilari kesimida samarali foydalanish hamda soliq to'lovchilar va budjet daromadlariga soliq undiruvchilar manfaatdorligi uyg'unligini ta'minlashga qaratilgan bo'lishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Fikrimizcha, har qanday holatda soliq to'lovchilar moliyaviy faoliyatini soliqlar orqali tartibga solish mexanizmi, soliq to'lovchilarining moliyaviy imkoniyatlaridan to'g'ri va oqilona foydalanib, soliq to'lovchilar faoliyatini optimallashtirish bilan bog'liq:

- soliq stavkalari soliq to'lovchilarni ixtiyoriy va optimal soliq to'lovlarini o'z vaqtida, to'liq budjetga to'lashini rag'batlantiradigan normada belgilash;
- soliq solish tizimi soliq to'lovchilarni moliyaviy potentsiali, investitsiya imkoniyatini oshirish va firmani yashovchanlik darajasini uzaytirishga rag'batlantirish tizimiga asoslanishi zarur.

Shu bois ham, soliqqa tortish mexanizmini amaliyligini ta'minlash har bir soliq to'lovchi subyektlar faoliyatiga baho berish bir qator mezonlarga asosan olib borilishi zarur bo'ladi. Ayniqsa, soliq to'lovchilarni moliyaviy faoliyatini baholash mezonlari ularning innovatsion texnologiyalar asosida faoliyatdan oladigan moliyaviy natijalari, ishlab chiqarishni (xizmat ko'rsatishni) foydalilik darajasi bo'lishi mumkin.

19 Дуканич Л. В. Налоги и налогообложение. – Р/н/Д: Феникс, 2010. – с. 414

20 Malikov T. S., Jalilov P. T. Budjet-soliq siyosati. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2011. – 450 b.; Musagaliyev A. Budjet daromadlarini shakllantirishda soliqqa tortish mexanizmlarining xorijiy mamlakatlar tajribasi qiyosiy tahlili. //Bozor, pul va kredit. 2-son. 2019. 59-69 b.

21 Axmedshin R., Maxmudov M. Soliq to'lovchi huquqlariga amal qilish mexanizmi talab etiladi. //SBX. 14-son. 28-mart 2005 y. 6-7 b.

22 <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/regulation>

23 Миллер Р. Л., Ван-Хуз Д. Д. Современные деньги и банковское дело. – М.: Инфра-М, 2000. – с. 27.

24 Ahrorov Z. O. Issues of Regulation of The Economy through Taxes. //“Xalqaro moliya va hisob” ilmiy jurnali. №3, oktyabr, 2020-yil. – p. 3.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. I. A. Karimov. O'zbekiston buyuk kelajak sari". –T.:O'zbekiston, 359-bet.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4938-son qarori.
3. Malikov T. S., Jalilov P. T. Budjet-soliq siyosati. O'quv qo'llanma. – T. Akademnashr, 2011.–6-bet
4. Кашин В., Мерзляков И. Фискальная политика и оздоровление экономики России // Аудитор. 2017. № 9. С. 34-37.
5. Ибрахим М. А. Аспекты фискальной политики государства / Научный журнал "Вестник университета". 2016. – №7-8. [Электронный ресурс] – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/aspekty-fiskalnoy-politikigosudarstva>.10.03.2021.
7. Юридическая энциклопедия. 2015. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://yuridicheskaya-encyclopedia.academic.ru>
8. Allayarov, S. "Implementation Of Financial Policy Optimized In The Conditions Of Economic Growth," International Finance and Accounting: Vol. 2020: Iss. 2, Article 7. Available at: <https://uzjournals.edu.uz/interfinance/vol2020/iss2/7>. 10.03.2021.
9. Muallif ta'rifi.
10. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 25-dekabrda "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi O'RQ-657-sonli Qonun.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining davlat budjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4938-son qarori.
12. A. Temur. "Temur tuzuklari", –T.: O'zbekiston. –2011 y. 143- b., 53-67 betlar.
13. Muallif ishlanmasi.
14. Boburshoh Bokhodirov Ibragimov. The role of the tax administration in increasing the efficiency of tax authorities.// South Asian Journal of Marketing & Management Research.2020, №11, pp.28-35, Ibragimov B. B. Soliq munosabatlari tartibga solishning nazariy masalalari. // Servis, Samarqand, 2019. №3, B. -159-164. Ibragimov B. B. Tax Liabilities and its Implementation Regulation Issues. // International Journal of Progressive Sciences and Technologies (IJPSAT) ISSN: 2509-0119.© 2020 International Journals of Sciences and High Technologies. <http://ijpsat.ijsht/journals.org> Vol. 23 No. 2 November 2020, pp. 384-390). Ibragimov B. B. The role of the tax administration in increasing the efficiency of tax authorities. // South Asian Journal of Marketing & Management Research (SAJMMR). ISSN:2249-877X, Vol.10, Issue11, November 2020. pp.28-35.
15. Ibragimov B. B. Soliq ma'murtchiligi: muammo va yechimlar.//Monografiya. – T.: Noshirlik yog'dusi, 2022. – 226-b.
16. Kurbanov Z. Soliq hisobi va auditning nazariy va metodologik asoslari.Diss.i.f.d. –Toshkent. 2008.272 b.
17. Axrorov Z. O. Soliq tizimida adolatlilik tamoyilini shakllantirishning metodologik asoslari. //Biznes-Ekspert. 2019. 5(137)-son.
18. <https://classes.ru/all-italian/dictionary-italian-russian-universal-term-53202.htm>
19. 19. Дуканич Л. В. Налоги и налогообложение. – Р/н/Д: Феникс, 2010. – с. 414
20. Malikov T. S., Jalilov P. T. Budjet-soliq siyosati. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2011. – 450 b.; Musagaliyev A. Budjet daromadlarini shakllantirishda soliqqa tortish mexanizmlarining xorijiy mamlakatlar tajribasi qiyosiy tahlili. // Bozor, pul va kredit. 2-son. 2019. 59-69 b.
21. Axmedshin R., Maxmudov M. Soliq to'lovchi huquqlariga amal qilish mexanizmi talab etiladi. //SBX. 14-son. 28-mart 2005 y. 6-7 b.
22. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/regulation>
23. Миллер Р. Л., Ван-Хуз Д. Д. Современные деньги и банковское дело. – М.: Инфра-М, 2000. – с. 27.
24. Axrorov Z. O. Issues of Regulation of The Economy through Taxes. // "Халқаро молия ва ҳисоб" илмий журнали. №3, октябрь, 2020 йил. – р. 3.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.